

Workshop med deltakere fra introduksjonsprogrammet ved Namsos opplæringscenter

Rapport, februar 2019

Innspill til
kommuneplanens
samfunnsdel for Namsos
kommune 2020-2032

Nye Namsos kommune

1.0 Innledning, om medvirkning

Workshop for flyktninger ble gjennomført mandag 18. februar 2019. Det deltok cirka 35 flyktninger i regi introduksjonsprogrammet ved Namsos opplæringscenter. Videre deltok fire tolker, to ansatte fra flyktningetjenesten i Namsos kommune samt to 3. års vernepleierstudenter fra Nord universitet og to ansatte fra Nye Namsos kommune.

2.0 Metoder

Workshopen ble arrangert i løpet av en skoledag. Deltakerne diskuterte seks ulike tema. To ansatte fra flyktningetjenesten og to studenter var bordverter. Innspillene ble skrevet ned og rapporten er utarbeidet på grunnlag av innspillene.

3.0 Oppsummering av innspill

Seks tema ble diskutert. Nedenfor skisseres kort oppsummert hva som foreslås tas videre i forslag til kommuneplanens samfunnsdel.

Tema	Innspill til kommuneplanens samfunnsdel
Bolig og bosetting	<ul style="list-style-type: none">• Kommunale boliger som er tilpasset det leietaker har behov for
Transport	<ul style="list-style-type: none">• Kollektivtrafikktilbudet utvikles• Fastlandsforbindelse til Jøa
Helhetlig læringsløp	<ul style="list-style-type: none">• Språkopplæring og språkpraksis er det viktigste integreringstiltak
Kompetanseutvikling/rekruttering og næringsliv	<ul style="list-style-type: none">• Tilrettelegge for arbeid for alle• Tilrettelegge for oppstart av næringsvirksomhet
Fritid, kultur og frivillighet	<ul style="list-style-type: none">• Legge til rette for språktrening gjennom frivilligheten• Legge til rette for møteplasser for barn og voksne• Informere om aktivitetstilbud i hele kommunen• Legge til rette for inkludering i frivillige lag og organisasjoner
Digitale løsninger	<ul style="list-style-type: none">• Legge til rette for at innbyggere kan få nødvendig opplæring i ulike digitale løsninger

4.0 Nærmere beskrivelser fra workshop og de ulike tema

I det følgende presenteres nærmere beskrivelser av hva som ble diskutert i workshopen. Innspill i kapittel fire kan også benyttes til kommunens arbeid med de ulike delplaner som skal utarbeides som et resultat av kommuneplanens samfunnsdel.

4.1 Bolig og bosetting

Flere ønsker å bo tettere og savner å ha flere mennesker rundt seg. Det påpekes også at det er viktig å kunne få bo alene. Noen ønsker å bo i rekkehus, for å få fellesskap. Flere opplyser at det er vanskelig å få kontakt med naboer og at naboer ikke besøker hverandre.

Flyktninger besøker hverandre, og barn er flinkere til å besøke hverandre gjennom at de blir kjent med norske barn på skolen. Flere ønsker å ha naboer av alle nasjonaliteter, men det er en fordel at de er norske for å få lært språket. Flyktingene opplever både å trives og mistrives i kommunene i Nye Namsos.

Det oppleves vanskelig å bo i en bolig der man eksempelvis deler vaskemaskin. Flere bor trangt og det er vanskelig å finne hus privat. Strømmen oppleves dyr. Noen bor i hus av dårlig kvalitet, og det oppleves at flyktningeboliger har dårligere standard enn andre boliger i Norge.

Det er gitt god informasjon om hvordan det er å bo i Norge. Det trengs mer informasjon om norske systemer og regler, også i forbindelse med å bo.

Forslag til forbedringer i forbindelse med boliger

- Breder tilbud av hus til flyktninger med ulike størrelser (flere soverom).

I arbeid med kommuneplanens samfunnsdel anbefales følgende punkter å tas hensyn til med tanke på bolig og bosetting:

- **Kommunale boliger som er tilpasset det leietakere har behov for**

4.2 Transport

Det er bosatt flyktninger i alle tre kommunene per februar 2019. Flyktninger fra Namdalseid benytter oftest buss, og flyktninger fra Jøa benytter oftest taxi, når de skal til Namsos og opplæringssentret der introduksjonsprogrammet foregår.

Buss

Flere benytter bybussen i Namsos sentrum. Bybussen oppleves kostbar. Det ønskes buss også til/fra Jøa. Flere ønsker bussavganger senere på kvelden og oftere, både i Namsos sentrum og til/fra Namsos. Mangel på busstilbud hindrer flere å møte venner om kvelden og i helgene når man har fri. Flere benytter buss i forbindelse med reise til Sykehuset Levanger

og til andre reisemål. Det er enkelt å reise med buss, noen språkutfordringer, men da benyttes kroppsspråk. Busstilbud til/fra Namsos - Trondheim savnes. Noen opplever at det er vanskelig å kjøpe billett på nett/via app, mens andre synes det er greit. Enkelte har opplevd at bussen har unnlatt å stoppe når de står på bussholdeplassen.

Fly

De fleste som deltok i workshopen svarte at de ikke benytter flytilbud fra Namsos, da det er svært kostbart. Med andre priser ville fly vært å foretrekke. De som skal ut å fly benytter oftest Værnes som utreiseflyplass.

Personbil

De fleste synes det er dyrt å få førerkort og det er vanskelig med teoriprøve når man hverken kan lese sitt eget morsmål eller norsk. Det er også dyrt å kjøpe bil, og det oppleves vanskelig å kjøpe bil for enkelte. Flere opplyser at de driver samkjøring.

Forslag til forbedringer i forbindelse med transport

- Barn burde fått reise gratis med bybuss, slik som de gjør med Trønderbilene.
- Bybussen burde vært mindre, og kjørt flere ruter.
- Trønderbilene og bybussen burde hatt flere avganger senere på kvelden.
- Teoriundervisning i forbindelse med førerkort kunne vært i skoletiden.
- Nye Namsos kunne bidratt slik at flere flyktninger kunne tatt førerkort, i og med at det er vanskelig å forflytte seg når bussene ikke kjører på kvelden eller i helgene.
- Få opplæring om hvordan en skaffer oversikt over flyruter og priser til/fra Namsos og opplæring i hvordan man bestiller billetter.
- Ønsker bru til/fra Jøa.
- Støtte til bussbilletter for de som har dårlig råd.
- Bosetting av flyktninger i sentrum.
- Taxi fra Jøa burde vært mer fleksibel i forhold til tidspunkt.

I arbeid med kommuneplanens samfunnsdel anbefales følgende punkter å tas hensyn til med tanke på transport:

- **Kollektivtrafikktilbudet utvikles**
- **Fastlandsforbindelse til Jøa**

4.3 Helhetlig læringsløp

Opplæringssentret

Noen opplever at opplæringssentret er en god arena for å snakke norsk språk, mens andre opplever at det er lite norsksamtaler og få norske personer å snakke med. I praksis gjennom Opplæringssentret savnes det å snakke med folk, ikke bare jobbe. Bør få språkpraksis, ikke

arbeidspraksis. I stedet for leksehjelp kunne man hatt språkkafe. Gruppene på skolen er ofte store, med stor forskjell på bakgrunn og utdanning. Kunne vært delt opp i mindre grupper. Det gis tolk ved behov, og det oppleves bra. Flere påpeker viktigheten av å kunne språket for å få jobb. Opplæringsssentret er et godt sted og det er gode lærere. Noen ønsker mer forklaring på eget språk i fagene, og noen ønsker ekstra norsk i skolen (mer grammatikk). Det er stort sprik i hva de ulike elevene trenger og motivasjon for læring er ulik. Noen ønsker mer hjelp til lekser, både engelsk og norsk. Noen opplever at det blir en lang skoledag, da de har lang reisevei. Noen nevner at det er litt kjedelig teori og det er mye samme undervisning. Aktiviteter savnes og engelsktimene kunne vært mer utfordrende. Flere ønsker å snakke mer engelsk. Introduksjonsprogrammet krever mye arbeid, også på ettermiddagen. Dette er ofte en utfordring når man har barn og ulike gjøremål på kvelden. Trenger å lære trøndersk dialekt på skolen, ikke bare bokmål. Trenger ulike kurs om ulike ting i det norske samfunnet, eksempelvis regler i arbeidslivet og veiledning angående økonomi.

Opplæringsssentret har toalett med dårlig standard og det mangler mulighet for søppelsortering. Det er ønske om eksempelvis et pingpongbord, for aktivitet i friminuttene.

Barnehage og skole

Det oppleves positivt med sosial læring og språkopplæring i barnehage, og at barna blir kjent med andre barn før skolestart. Barnehagen er en arena for å lære regler og å få venner. Barna er i barnehagen i mange timer daglig, og det bidrar til mindre tid med familien. Enkelte påpeker at barn trenger mer omsorg og oppmerksomhet enn det som kan gis i en barnehage. Det ønskes at det serveres mat i barnehagen, spesielt for de minste. Flyktninger får stort sett med seg tolk i foreldremøter i barnehagen og skolen når det er behov.

For de som har barn i barneskolen ønskes det mer oppfølging i oppstarten, slik at de lærer godt norsk. Noen forteller at man ikke lærer kurdisk i skolen og det trengs for å lære norsk. Forklaringer på arabisk er ikke nok. Enkelte påpeker at barn må gis mer omsorg og mer undervisning i barneskolen for å unngå konflikter. Kanskje flere voksne per barn. Foreldre opplever at det gis lite lekser til ungdom i ungdomsskolen. Det oppleves at det er en del konflikter mellom barn på barneskolen. Mindre konflikter på ungdomsskolen. Samarbeid mellom skole og hjemmet varierer, fra at noen opplever det som godt og andre ikke så godt. Invitasjon til foreldremøter sendes via SMS, Facebook og Transponder.

Jobb

Språk er det viktigste når man kommer til Norge, men det oppleves at det finnes lite jobber for flyktninger. Trøndersk dialekt er vanskelig. Enkelte opplever rasisme. Mange kunne tenkt seg jobb, gjerne ved siden av skolen, slik at en lærer på flere arenaer. Det vil bidra til å lære språket raskere. Mange ønsker å lære hvilke regler som gjelder i arbeidslivet, da det er ulike regler i ulike land.

Forslag til forbedringer i forbindelse med helhetlig læringsløp

- Språkkafe i tilknytning til opplæringssentret for å få snakket mer norsk med norske personer
- Gi voksne flyktninger tilbud om noen timer jobb hver dag
- Morsmålskurs for barn i grunnskole i ferier/fridager

I arbeid med kommuneplanens samfunnsdel anbefales følgende punkter å tas hensyn til med tanke på helhetlige læringsløp:

- **Språkopplæring og språkpraksis er det viktigste integreringstiltaket**

4.4 Kompetanseutvikling/rekruttering og næringsliv

Flere har fått jobb etter å ha vært i praksis gjennom introduksjonsprogrammet. Det må betales mye i skatt. Utdanning og språk kreves før man kan starte egen bedrift.

Det er vanskelig å få seg jobb, og mange flyktninger har mye erfaring/kompetanse som de ikke får brukt i og med at de ikke får godkjent utdanningen fra hjemlandet. Det oppleves at det er mulig å få jobb, men ikke fast. Det burde vært fokusert mer på hvilken erfaring og ressurser den enkelte flyktning har med seg, framfor fokuset på utdanning.

Flere nevner at det å møte opp, være presis, lojal og samarbeide er gode egenskaper å ha når man går på skole. Videre nevnes åpenhet, at man er pliktoppfyllende og viktigheten av det å si ifra.

Næringsliv

Det oppleves at det er dyrt i butikker og det er forskjeller i pris. Det finnes en butikk som selger asiatiske varer. En arabisk butikk ønskes. Noen reiser til Sverige for å handle og flere ønsker flere butikker/tilbud. Blant annet nevnes Lekeland, som kan være et godt integreringstilbud for både voksne og barn, ved at barn leker og at det er en fin møteplass for de voksne å møte andre barnefamilier.

Noen ønsker å starte egen butikk eller restaurant. Det oppleves vanskelig å finne informasjon om hva som trengs, og man må kunne regler og system som gjelder i Norge. Noen savner å jobbe. Det finnes etablererkurs og noen har deltatt her. Det er noen som reflekterer over ansvaret av å starte en butikk når det gjelder økonomi, regler og språk.

Forslag til forbedringer vedrørende kompetanseutvikling/rekruttering

- Hjelp til å skaffe flyktninger deltidsjobb, slik at økonomien styrkes og for å integreres i det norske samfunnet. Deltidsjobb styrker mulighetene for å få fast jobb senere.
- Informere om muligheter for kompetanseheving

I arbeid med kommuneplanens samfunnsdel anbefales følgende punkter å tas hensyn til med tanke på kompetanseutvikling/rekruttering og næringsliv:

- **Tilrettelegge for arbeid for alle**
- **Tilrettelegge for oppstart av næringsvirksomhet**

4.5 Fritid, kultur og frivillighet

Noen opplyser at de besøker venner, går på tur, noen deltar i Røde kors, deltar på strikkekafe og noen spiller fotball i fritiden. Andre baker og slakter kjøtt. Flere benytter treningssenter. Mange forteller at de savner familie og at mye av tiden går til å tenke. Mye tid går til å snakke med familie i telefonen.

Kvinnesvømming i Namsos i regi Saniteten er et godt tilbud til kvinner, der Oasen kun er åpen for de som er med i gruppen. Det er litt sent på kvelden, men det må det være for at de skal ha svømmehallen for seg selv (treningssenter er åpent). Flere påpeker at de ønsker et svømmetilbud i åpningstiden, da det ikke er alle som har behov for et spesifikt tilbud der svømmehallen er stengt for andre.

Det reflekteres rundt hva man kan gjøre for å komme i kontakt med andre, og det foreslås å invitere gjester, bistå slik at barn leker sammen, hilse på hverandre, være med barn å leke ute, delta i aktiviteter med andre voksne og bli medlem i lag og foreninger.

Noen opplyser at de savner å kunne bruke symaskin sammen med andre og andre etterlyser språkkafe. Det ønskes at innvandrere og nordmenn sammen kunne møttes for å spille fotball, dra på fisketur, spilt kort og dra på tur. Det ønskes introduksjon til friluftsliv og fiske. Videre å bli kjent med nærområdet.

Flyktninger får opplyst om ulike aktiviteter som finnes via Facebook, SMS, direkte på Messenger og via papir/plakater.

Forslag til forbedringer i forbindelse med kultur og frivillighet

- Etablere flere språkkafetilbud
- Arrangere datakurs i vinterferie/høstferie
- Etablere en lekeparks for barn/møteplass for voksne
- Etablere sy-verksted
- Lage en oversikt over aktiviteter som finnes i kommunen
- Arrangere kurs i friluftsliv

I arbeid med kommuneplanens samfunnsdel anbefales følgende punkter å tas hensyn til med tanke på fritid, kultur og frivillighet:

- **Legge til rette for mer språktrening gjennom frivilligheten**
- **Legge til rette for møteplasser for barn og voksne**
- **Informere om aktivitetstilbud i hele kommunen**
- **Legge til rette for inkludering i frivillige lag og organisasjoner**

4.6 Digitale løsninger

Skjema/søknader på nett

Ikke alle har egen pc, og når det skal søkes på eksempelvis barnehageplass via nett er det kun på norsk språk. Det forstås ikke hva som etterspørres og hvor man finner søknaden på nett. Hadde vært ønskelig å få ulike søknadsskjema på arabisk/swahili, slik som teori prøven til førerkort tilrettelegges. Ønsker gjerne praktiske kurs hvor man får hjelp til blant annet søknader. Flere opplyser at de diskuterer med hverandre, slik at man hjelper hverandre der det er utfordringer. Det er stort sprik i kunnskapen blant flyktninger, fra de som behersker digitale løsninger godt og de som ikke har benyttet digitale løsninger tidligere.

Per i dag er det kontaktpersonen fra flyktningetjenesten som bistår med hjelp til søknader og skjema som skal fylles ut. Flere ønsker gjerne å kunne klare dette selv, for å kunne skjerme privatlivet.

Når norsk språk er lært vil utfylling av søknader gå lettere.

Bank

Ofte er det menn som har ansvar for økonomi og nettbank. Nettbanken oppleves grei.

Forslag til endringer vedrørende digitale løsninger

- Kurs i bruk av pc/Office
- Kurs som en del av introduksjonsprogrammet/grunnskolen i å fylle ut søknader/skjema for å bli selvhjulpen

I arbeid med kommuneplanens samfunnsdel anbefales følgende punkter å tas hensyn til med tanke på digitale løsninger:

- **Legge til rette for at innbyggere kan få nødvendig opplæring i ulike digitale løsninger**